

Comunitatea de afaceri, între adaptare și redresare

2020 a fost un an dificil, care ne-a provocat pe toți și pe fiecare în parte, în feluri și cu intensități la care nu ne-am fi gândit vreodată. Dacă ar fi să caracterizez într-un cuvânt anul ce tocmai s-a încheiat, aş spune "adaptare". A fost anul în care am realizat cu adevărat câtă dreptate avea Charles Darwin când a spus că "Nu cei mai puternici sau cei mai inteligenți supraviețuiesc, ci cei care se adaptează cel mai ușor".

Dacă privim retrospectiv, constatăm că cel mai bine stau companiile a căror echipă de management a înțeles rapid că normalul, așa cum îl știam noi, nu mai există și a căutat soluții, fie că vorbim despre: reprofilare, trecerea parțială sau totală a activității în online, metode ingenioase de distribuție, muncă în sistem remote, regândirea fluxurilor de producție și a circuitelor, sau apelarea la programele guvernamentale de susținere a comunității de afaceri. Astfel, s-a reușit în multe cazuri asigurarea cash-flow-ului, păstrarea pe cât posibil a clienților din portofoliu și identificarea altora noi, gestionarea optimă a resursei umane.

Corect este să recunoaștem că în această perioadă mediul de afaceri a primit un sprijin consistent din partea Guvernului. Creditele cu garanții de stat și dobândă subvenționată pentru investiții și capital de lucru, prevederile privind șomajul tehnic, sistemul de muncă flexibilă, liniile de finanțare pentru IMM-uri, dar și pentru companiile care nu se încadrează în această categorie, amânarea plății obligațiilor bugetare, posibilitatea de restructurare a datoriilor la bugetul de stat și procedura de eşalonare simplificată a acestor datorii sunt doar câteva exemple. Toate aceste măsuri au venit în sprijinul celor hotărâți să se adapteze. Le-au dat o gură de oxigen pentru a-și recalibra afacerile.

Se pune însă întrebarea: "Este de ajuns?" În calitate de om de afaceri și de reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie a Municipiului București, răspund: nu, nu este de ajuns. Comunitatea de afaceri este, în cel mai bun caz, în convalescență, este fragilizată de șocurile succesive la care a fost supusă anul trecut. Mai are nevoie de timp pentru a se "repune pe picioare", în condițiile în care criza sanitară e departe de final, ceea ce înseamnă că perioada de revenire va fi mai lungă decât se anticipa. O retragere prematură și bruscă a sprijinului statului ar conduce la un val de falimente care ar pune și mai multă presiune pe bugetul asigurărilor sociale. Vreau să fiu bine înțeles: nu militez pentru salvarea companiilor muribunde, fără șanse de redresare și nici pentru o politică de asistare socială. Spun doar că în actualul context economico-sanitar, statul trebuie să investească în mediul privat.

"De unde bani?" mă veți întreba. Da, într-adevăr, deficitul bugetar în 2020 este estimat de către Consiliul Fiscal la 9,8% din PIB, iar anul acesta principala provocare a Executivului va fi să gestioneze nivelul deficitului bugetar, în condițiile în care redresarea economiei românești nu este posibilă fără menținerea cel puțin a unei părți a facilităților acordate mediului privat. Pare o misiune imposibilă, dar nu e deloc așa. Cred că primul-ministru, care vine din mediul privat, pur și simplu trebuie să aplice principiile de management clasice: să maximizeze veniturile și să reducă cheltuielile.

Aș începe cu reducerea cheltuielilor. Mediul privat așteaptă din partea noului Executiv o analiză cost-beneficiu la nivelul fiecărei agenții, societăți, centru sau oricărei alte entități aflate în subordinea ministerelor și a Secretariatului General al Guvernului și măsuri ferme, în consecință. Situații precum cea a Centrului Național de Învățământ Turistic, unde salariul mediu este de 19.400 lei, iar activitatea nu a putut fi detaliată, nu trebuie să mai existe. Din păcate, acest exemplu nu este singular. Sunt zeci de astfel de entități. Nu este normal ca veniturile unui salariat din mediul privat să fie substanțial mai mici decât cele ale unui salariat bugetar, cu referire la organismele menționate mai sus. Să nu uităm că produsul intern brut este contruit în cea mai mare parte pe baza contribuțiilor venite din mediul privat.

De asemenea, cred că este momentul pentru a optimiza cheltuielile în mediul public prin digitalizarea instituțiilor și asigurarea interoperabilității bazelor de date. Avem o infrastructură de telecomunicații extraordinară, iar specialiștii noștri IT sunt recunoscuți ca fiind unii dintre cei mai buni din lume. De ce să nu folosim aceste atu-uri pentru a atinge acest obiectiv? Avantajele ar fi multiple: siguranța contribuabilului și a funcționarului public, reducerea de costuri în administrația publică, simplificarea existenței omului de afaceri, creșterea gradului de încredere în organele statului, sume consistente ce pot fi direcționate către investiții.

În contextul în care România înregistrează cel mai mare deficit la încasarea taxei pe valoarea adăugată din Uniunea Europeană (peste o treime din TVA nu se regăsește în visteria statului), în opinia mea, prioritară este digitalizarea Fiscului și automatizarea proceselor. Această abordare ar permite aplicarea unei strategii de disciplinare a pieței, întărirea colectării taxelor, combaterea evaziunii fiscale și aducerea la lumină a economiei gri. Nu numai că vor fi aduși mai mulți bani la buget, dar va fi asanat și mediul de afaceri, prin reducerea concurenței incorecte pe seama diferenței de taxe și impozite. Că este posibil o dovedesc țări precum: Italia, Portugalia, Belgia, Polonia, Slovacia și Rusia. De exemplu, potrivit unei analize EY,

Polonia, printr-un sistem de stimulare/sanctiune, dar și prin introducerea fișierului standard de raportare (așa numitul SAF-T), a reușit să își reducă decalajul de TVA cu o treime.

Noul executiv nu trebuie să privească doar în prezent, ci și în viitor, în sensul în care colectarea veniturilor la buget în anul 2021 va fi una dificilă, în special din două puncte de vedere; unul, va veni scadența la plata pentru datoriile amânate către bugetul de stat din 2020, la care se vor adăuga cele aferente exercițiului financiar 2021, și în al doilea rând, specificitatea anului în curs, în care se presupune că cifrele de afaceri ale agenților economici vor fi substanțial mai mici, comparativ cu anii anteriori.

Revenind la mediul privat, problema decalajului de competitivitate între companiile românești și cele din vestul Europei persistă. În aceste condiții, cred că este necesară clarificarea legislației cu privire la activitățile de cercetare-dezvoltare-inovare, în așa fel încât facilitățile fiscale disponibile să poată fi folosite cu adevărat. În plus, consider că proiectele de investiții realizate de companiile din mediul privat în digitalizare, re tehnologizare, automatizare și chiar robotizare trebuie să primească finanțare pe cât mai multe programe. Astăzi, în marea lor majoritate, exporturile și livrările intracomunitare ale României sunt constituite din materii prime sau lucrări executate în lohn. Cu mici excepții, România a rămas fara produse proprii în care să se înglobeze inteligența autohtonă, cu efecte vizibile asupra valorii adăugate.

De asemenea, în condițiile în care offset-ul poate fi soluția pentru revitalizarea industriei și pentru dezvoltarea acesteia pe termen mediu și lung, companiile din domeniul industrial au nevoie de: asigurarea unui cadru legal clar și ușor de aplicat, în care procedura de compensare să se aplice la toate contractele de import de tehnica specială, funcționarea eficientă a Oficiului de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială, promovarea constantă și țintită a domeniilor prioritare ce beneficiază de derularea operațiunilor de compensare, precum și a modalităților de operaționalizare a contractelor cu clauză offset.

În plus, acordarea de granturi pentru capital de lucru este în continuare extrem de importantă pentru mediul privat, îndeosebi în industrie. Apreciez că încurajarea exportului este o altă direcție pe care statul român trebuie să meargă, încurajând agenții economici și sprijinindu-i, în același timp, astfel încât să poată fi ameliorat deficitul balanței comerciale (factor de presiune pe cursul valutar). Consider ca Eximbank ar trebui să se implice mai mult în sprijinirea agenților economici, în special în domeniile de export și livrări intracomunitare, sectoare care aduc economiei naționale venituri importante și contribuie direct la realizarea și creșterea PIB.

Spuneam în debutul acestui articol că, în opinia mea, cuvântul cheie pentru anul 2020 a fost "adaptare". În condițiile în care măcar o parte dintre măsurile propuse aici vor găsi ecou la Palatul Victoria, sunt convins că anul 2021 poate fi "anul redresării" economiei românești. Este greu, dar nu imposibil. Este o muncă de echipă, mediu public - mediu privat, la care noi suntem dispuși să contribuim cu resursele specifice unei camere de comerț puternice și ancorate în realitatea acestor zile.

Și pentru că suntem la început de an, dragi cititori, vă doresc să fiți sănătoși, puternici, creativi, să aveți o mare capacitate de adaptare la noul normal, astfel încât 2021 să fie un an bun!

dr. ing. Costică T. MUSTAȚĂ
președintele CCIB
c.mustata@ccib.ro